

[Handelsministeren.]

omlægning, der medfører højere skat på forbruget og lettelse i beskatningen af indtjening, opsparing og investering, er nødvendig. Jeg er enig i dette synspunkt, men vil gerne over for diskussionen om erhvervslivets problemer i forbindelse med denne omlægning fremføre nogle synspunkter.

Skulle man gå ud fra ønsket om at give erhvervslivet den lettest praktisable ordning, når en omsætningsafgift er nødvendig, ja, så ville der næppe kunne rejses afgørende tvivl om, at en altomfattende omsætningsafgift i detailledet var den mest hensigtsmæssige. Af mange grunde har dette ikke vist sig politisk gennemførligt, og dermed opstod diskussionen om, hvorvidt det var muligt for detailhandelen at administrere en omsætningsafgift med undtagelser. Under forhandlingerne nåede man efterhånden frem til et system, der muliggjorde indførelse af en omsætningsafgift i detailledet uden den daglige opgørelse af salget i afgiftspligtige og afgiftsfrie varer. Selv om også dette system ville betyde en arbejdsbyrde for detailhandelen, var der efter min mening alligevel opnået en ordning, der var praktisabel uden for store vanskeligheder for handelen.

En omsætningsafgift i engrosledet indebærer en risiko for nye vanskeligheder for erhvervslivet, ikke alene for engros-handelen; også industrien og detailhandelen vil møde problemer, som det i dag synes meget vanskeligt at løse under en afgift i engrosledet. Lad mig først understrege, at ved en afgift i detailledet beskattes varernes fulde produktionsværdi, avancer og omkostninger ved varens fordeling til den endelige forbruger. Da fordelingsomkostninger og avancer må antages at være forholdsvis større for forbrugsvarer end for produktionsmidler, vil man ved at flytte beskatningen til engrosledet forrykke en del af beskatningsprovenuet fra forbrugsvarer til de sekundære driftsmidler og de direkte driftsmidler i ikke beskattede sektorer. Hvis man ville bevare fordelingen mellem provenuet af beskatningen af forbrugsvarer og provenuet af beskatningen af produktionsmidler, måtte man indføre en lavere afgift for produktionsmidler end for forbrugsvarer. Når beskatningsgrundlaget formindskes ved, at flere forbrugsvarer undtages fra beskatning,

sker der yderligere en forskydning i retning af øget beskatning af produktionsmidler. Man kan ikke afvise, at dette må antages at virke hæmmende på investeringerne, især vil arbejdsbesparende rationaliseringer blive ramt.

Der er desuden et fælles forbruger- og handelssynspunkt vedrørende prisnedsættelser. En høj engrosbeskatning vil medføre, at en given nedsættelse af en varepris i detailhandelen bliver mindre end ved en tilsvarende detailskat, idet prisnedsættelsen ved en engrosbeskatning kun udgør selve prisnedsættelsen, medens den i detailskatten udgør selve prisnedsættelsen plus skatten af nedsættelsen. Ved realisationer, udsalg og prisnedsættelser opnår detailhandelen ingen refusion af en engrosskat. Det må derfor antages, at detailhandelens pres på industrien for en fastsættelse af vejledende bruttopriser vil vokse.

Der er, efter at forliget er offentliggjort, udtrykt betænkelighed over for en avancestigning i detailhandelen derved, at man fremtidig skulle beregne sig avance også af engrosafgiften. Personlig tror jeg, at konkurrencen på de fleste afgørende områder er så hård, at det ikke er på dette punkt, man skal nære de største betænkeligheder. Der er derimod andre — og med henblik på vor fremtidige konkurrenceevne afgørende — hensyn at tilgodesee. De fleste af disse hensyn vil næppe i tilfredsstillende omfang kunne tilgodesees under et system med engrosafgift. Lad mig først nævne omkostningerne i erhvervslivet.

En beregning må tilsige os, at den samlede belastning for erhvervslivet på omkostningskontoen formentlig vil blive på omkring 100 mill. kr., og det vil formentlig sige en 40 mill. kr. mere end ved den oprindelig foreslåede detailskat. Hvor meget det er muligt ved den valgte form at kompensere, står i hvert fald i dag ikke klart, men der er en ting, jeg gerne vil fremhæve som noget meget afgørende; det er, hvor stor en del industrien vil få af denne omkostningsstigning. Vi er jo i den situation, at vi på grund af de internationale handelsvilkår for landbrugsvarer ikke kan regne med at bygge en fremgang i de nærmeste år på en forøgelse af vor landbrugseksport, hvilket vil betyde, at alene den bevarelse af levefoden, vi gerne skulle have, og måske